

розголошення відомостей про заходи безпеки щодо особи, взятої під захист (ст. 185¹¹ КУпАП); порушення порядку подання або використання даних державних статистичних спостережень (ст. 186³ КУпАП); порушення законодавства у сфері захисту персональних даних (ст. 188³⁹ КУпАП); повідомлення неправдивих відомостей державним органам реєстрації актів цивільного стану та несвоєчасна реєстрація народження дитини (ст. 212¹ КУпАП); порушення права на інформацію (ст. 212³ КУпАП); порушення порядку обліку, зберігання і використання документів та інших носіїв інформації, які містять конфіденційну інформацію, що є власністю держави (ст. 212⁵ КУпАП); здійснення незаконного доступу до інформації в інформаційних (автоматизованих) системах, незаконне виготовлення чи розповсюдження копій баз даних інформаційних (автоматизованих) систем (ст. 212⁶ КУпАП) [1].

Підводячи підсумки, слід сказати, що формальних вимог до забезпечення безпеки (захисту) службової інформації немає, оскільки не існує такого

юридичного поняття. Як захищати службову інформацію і що взагалі мати розуміти під даним поняттям, - питання залишається відкритим. Труднощі у захисті конфіденційних даних (службової інформації, комерційної таємниці або персональних даних) сьогодні полягають не стільки у технічній площині (як захистити), скільки в організаційно-правовій. З метою забезпечення безпеки та надійного захисту службової інформації достатньо лише розробити політику інформаційної безпеки та запровадити процес моніторингу її дотримання і актуалізації. Також існує необхідність у розробці та прийнятті низки нормативно-правових актів щодо поняття, режиму віднесення відомостей до службової інформації, режиму доступу до неї, способів захисту службової інформації та механізмів реалізації цих законодавчих норм.

Науковий керівник: д.ю.н., проф. афедри адміністративного права та адміністративної діяльності Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого Настюк Василь Якович.

Гарашук Володимир Миколайович

д.ю.н., професор кафедри адміністративного права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого (Україна, м.Харків)

ЗАКОННІСТЬ ТА РАЦІОНАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО ЯК ЧИННИКИ КОРПОРАТИВНОЇ І ПРИВАТНОЇ БЕЗПЕКИ

Як держава, так і її громадяни зацікавлені в стабільності, тобто постійній підтримці в державному управлінні та в суспільстві режиму законності і дисципліни. Законність – атрибут існування та розвитку демократично організованого суспільства, вона є обов'язковою для всіх елементів державного механізму. Законність необхідна для забезпечення свободи і реалізації прав громадян, демократії, утворення і функціонування громадянського суспільства, науково

обґрунтованої розбудови і раціональної діяльності державного апарату. Законність водночас виступає важливим чинником корпоративної та приватної безпеки.

У своєму початковому вигляді законність створюється разом з першими правовими нормами давніх людських цивілізацій і знаходить своє зовнішнє відображення в перших письмових спробах законодавчого регулювання суспільних відносин – аналогах сьогоденних нормативних актів. Передумовою законності були моральні,

релігійні та інші традиції додержавної родоплемінної організації влади, котрі пізніше трансформувалися в норми права і регулювали суспільні відносини, як і сучасна формалізована законність.

Законність тісно пов'язана з правом та законодавством і значною мірою є похідною від них. Можна сказати, що ці три юридичні елементи невід'ємні один від одного. Як не існує права без законодавства та без законності, так і законності не існує без законодавства та права. Виражене зовні в законодавстві право служить для виведення загального "усталеного правила співжиття", що і утворює законність.

Основи законності, її нормативна база і цілі формуються разом з економічними та соціальними основами державної влади, державними органами, правом і досить суттєво відрізняють законність за історичними епохами, економічними формаціями, релігійними уявленнями та культурним рівнем різних народів. Законність являє собою складне соціально-політичне явище, обумовлене економічними, історичними, правовими, організаційними, соціально-культурними, соціально-психологічними та іншими факторами. На законність впливає й історико-географічне розташування тієї чи іншої держави, що зумовлює певне запозичення правового досвіду сусідніх держав. Яскравим прикладом такого історико-географічного впливу є Росія, Україна, Білорусія, законність яких формувалася під впливом східної деспотії та західної демократії, взаємного досвіду і на різних етапах розвитку цих держав являла собою конгломерат деспотичних традицій та демократичних норм, що коливалися то в один бік, то в другий залежно від посилення впливу Заходу або Сходу, від поглядів історичних осіб, які ставали керівниками цих держав, та інших обставин.

Значний вплив на законність мають і політичні орієнтири державних лідерів або класів (груп осіб, які стоять у керма держави). Ще П. І. Стучка звертав увагу на те, що законність є "лише формою, зміст котрої залежить від того, який клас

перебуває у влади і чие класове право охороняє та провадить ця держава". На жаль, ця думка практично підтверджується. Тут постає досить цікава проблема співвідношення законності та доцільності. Проблема ця не нова. Її досить важко відмежувати від так званого "духу закону" – логічного розуміння спрямованості нормативного акта, що, на нашу думку, може і повинно мати місце у правозастосуванні, адже часто доцільність застосування законодавчого акта, на погляд тієї чи іншої особи, завдає істотної шкоди режиму законності. Задля уникнення небезпеки вільного застосування нормативного акта будь-яка "доцільність", як на нас, повинна ототожнюватися із нелегітимністю прийнятого рішення. У випадках, коли йдеться про різнобій у розумінні "духу закону", проблема повинна вирішуватися шляхом або корегування нормативного акта, або надання офіційного його тлумачення повноважним органом, який не має відомчої або іншої зацікавленості в цьому питанні (наприклад, судом, висококваліфікованими фахівцями, висновкам яких потрібно, у таких випадках, надавати офіційного юридичного статусу).

Відхилення від законності за цих підстав, щоправда, у більш завуальованій формі притаманні і державам, які традиційно визнаються демократичними. Досить згадати хоча б їх позицію США та Західної Європи щодо колишньої Югославії, Сербії, Лівії та ін. Подвійні стандарти, подвійна мораль не сумісні з реальною демократичною законністю.

Зовні законність виражена в законодавстві, під яким розуміють систему правових актів, в яких норми права знаходять своє відображення. Загальноприйнятою є точка зору, що законність – це наявність достатньої кількості юридичних норм високої якості та їх суворе дотримання всіма суб'єктами права. Але законодавчі акти самі по собі не можуть забезпечувати тверду законність у суспільстві. Для цього потрібні ідеологічні та організаційні способи проведення їх у життя. В той же час наявність

законодавства є правовою основою законності, її необхідною передумовою.

Для укріплення законності потрібно постійно вдосконалювати законодавство, видавати нові закони відповідно до змін, що відбуваються у суспільстві, скасовувати застарілі закони, які не відповідають новим суспільним відносинам і тим самим сприяють порушенню законності. Законодавча неврегульованість важливих суспільних відносин, прогалини, незрозумілості, протиріччя законодавства також є причиною порушення законності.

Узагальнення викладеного дозволяє дійти висновку, що практично всі автори, які досліджували проблему законності, абсолютно вірно наголошують на нерозривності зв'язку законодавства та законності, що, безсумнівно, відповідає соціально-політичному змісту законності, бо спроба подати законність без законодавства залишає її без матеріального змісту. Однак необхідно пам'ятати, що повного знаку рівняння між законністю та законодавством ставити не можна. Історичний досвід багатьох держав вказує, що добре розвинуте демократичне законодавство не забезпечує само по собі стан законності в державі, оскільки політичні та інші традиції, особисті погляди державного апарату та окремих чиновників на законність, практика їх діяльності не відповідають вимогам міжнародних стандартів законності.

Як умова вільного розвитку всіх та кожного, законність не повинна ототожнюватись зі вседозволеністю. На думку автора, законність, що зовні відбита в правових актах, є тим, що обмежує свободу кожного заради свободи усіх. Тут законність (у разі належного дотримання вимог нормативних актів) трансформується в дисципліну поведінки.

Нажаль події зими 2013-2014 рр.

продемонстрували нашому суспільству та всій світовій спільноті що може трапитися при відхиленні від вимог побудови раціонального законодавства (раціональний – корисний, доцільний; практичний, вигідний, зручний; перевірений логікою; базований на розумі - Словопедія (<http://slovopedia.org.ua/41/53408/272199.htm>) Бажання нав'язати одну точку зору, один вектор розвитку держави, ігнорування інтересів значної частини суспільства, залучення до задоволення своїх політичних амбіцій сумнівного походження іноземного капіталу та утворених всупереч закону озброєних формувань, застосування «подвійної моралі» в оцінці ситуації та фактів (коли, наприклад, міліцейські підрозділи, що діяли в межах чинного на той час законодавства та присяги) визнавалися майже «злочинними», призвели до серйозного розколу суспільства, надали підстави для втручання в наші справи іноземних держав.

Сьогодні пересічний громадянин не чувається захищеним. Свою країну (за умов існування і вільного, безкарного поведження носіїв ідеології Сашка Білого) ми не можемо назвати безпечною. Такий стан необхідно максимально швидко змінювати. Потрібний самий широкий та вільний діалог між представниками різних ідеологій та прихильниками різних моделей розвитку України. Оновлення законодавства про мови, істотне розширення прав органів місцевого самоврядування та національних меншин, протидія націоналізму та іншим формам «ідеологічного рекету», дієвий та суворий контроль за владою з боку громадян – шлях для порозуміння, оновлення суспільства та розбудови нової демократичної України.